

همیشه‌ری دانشتیرها

با تلاش شبانه‌روزی دانشمندان ایرانی، نخستین سکوی ملی هوش مصنوعی در ایران رونمایی شد

هوش مصنوعی ایرانی متولد شد

گزارش روزنامه‌نگار زهرا خلجی

ایران با توسعه نخستین پلتفرم ملی هوش مصنوعی به باشگاه جهانی هوش مصنوعی پیوست. نسخه دموی سکوی ملی هوش مصنوعی تمام‌بومی کشور مان روز گذشته رونمایی شد. این پلتفرم ملی که به شکل متن باز ساخته شده است، با حضور حسین افشین، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور، تیم سازندگان و متخصصان دانشگاهی همکار در این پروژه در مرکز همایش‌های رایزن به جامعه فناوران و رسانه‌ها معرفی شد. این مراسم همچنین به صورت زنده از تلویزیون مشهوری برای علاقه‌مندان پخش شد.

وفای به عهد

حسین افشین، در ابتدای سخنرانی خود با بیان اینکه در یازدهم مهرماه که «برنامه ملی هوش مصنوعی ایران» را به دستان رهبر معظم انقلاب سپرده بود، از تحقق این رویا در اسفند ۱۴۰۳ خیر داد و گفت: آقایان، همان روز در نمایشگاه پیشگامان پیشرفت از زمان پایان کار پرسیدید و تا تأکید فرمودید «کار مهمی است؛ حتماً پیگیری کنید». امروز، اینجا در اسفندماه، با غرور و البته فروتنی می‌گویم سکوی ملی هوش مصنوعی ایران تحقق یافته و ملموس و واقعی پیش روی شما و مردم ایران است. خدا را شاکریم که عهد با شما، عهد با مردم و عهد با آینده را به تحقق

رساندیم و از او برای هر کوتاهی احتمالی عذر می‌خواهیم، اما این فقط یک نقطه نیست، بلکه آغاز یک مسیر است. امروز فقط رونمایی از یک سکوی نیست؛ ما آینده را به صورت متن‌باز به دست تک‌تک فرزندان ایران سپردیم. این سکوی یک تکنولوژی صرف نیست؛ این بستر تحقق «عدالت فناورانه» در ایران است. از امروز دانشجویی در یک روستای دورافتاده یا محقق در قلب تهران به یک اندازه از هوش مصنوعی بهره خواهند برد. وی همچنین در ادامه صحبت‌هایش با مردمی خواندن این پلتفرم از مردم خواست نام سکوی ملی هوش مصنوعی را انتخاب کنند.

مسیر پیش رو

اگرچه نسخه دموی این سکوروز گذشته رونمایی شد، اما طبق گفته تیم سازنده و افشین، تا قرار گرفتن آن در دسترس عموم یک سال فاصله است.

از ابتدا تا نسخه بتای سکوی ملی هوش مصنوعی

پروژه با تشکیل یک تیم ۵۰ نفره آغاز شد.

نسخه دموی سکوی ملی رونمایی شد.

تست و بهینه‌سازی محصولات آغاز شد.

خط زمانی

اسفندماه ۱۴۰۴

شهریور ۱۴۰۴

۲۹ مهرماه ۱۴۰۳

۲۵ اسفند ۱۴۰۳

۳ ماهه اول ۱۴۰۴

۳ ماهه دوم ۱۴۰۴

نسخه نهایی و تکمیلی با قابلیت‌های گسترده‌تر و پایداری بالا عرضه خواهد شد.

نسخه آزمایشی بتا رونمایی خواهد شد.

برای تست‌های تکمیلی و اعتبارسنجی، دسترسی محدود افراد خیره دانشگاهی و شرکت‌های دانش‌بنیان فعال می‌شود.

مشارکت مؤثر

در فرآیند توسعه سکوی ملی هوش مصنوعی به‌جز مشارکت‌های داخلی، کشور خارجی با امضای تفاهنامه‌های چندجانبه مشارکت خواهند کرد. این همکاری‌ها نه تنها به پیشرفت پروژه کمک می‌کند، بلکه تجربه‌های ارزشمند بین‌المللی را نیز در اختیار تیم ایرانی قرار می‌دهد. همچنین، به گفته افشین، در این مسیر ۳۸ شرکت دانش‌بنیان، ۱۶ هیأت علمی و ۱۲ پژوهشگر همگام بوده و هستند. افشین گفت: اما این نقطه پایان نیست. ما همین امروز مسیر بزرگ بعدی را آغاز می‌کنیم که خلق یک «مدل زبانی بزرگ ایرانی» تمام‌بومی و کاملاً متن‌باز است. معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری با اشاره به زمان‌بندی این پروژه گفت: تلاش‌های شبانه‌روزی این تیم در کمتر از هشتاد و نه روز به ایجاد نسخه اولیه این سکوی ملی خواهد شد.

پروژه ملی دستیار هوشمند دولت

البته سکوی ملی هوش مصنوعی تنها پروژه پیشرویی نیست که با حمایت معاونت علمی در دست توسعه است، بلکه طبق وعده قبلی افشین، یک پروژه ملی دیگر هم با سرعت پیش می‌رود: دستیار هوشمند دولت و وزرا. افشین در این باره توضیح داد: ما اکنون قراردادهایی جدی با ۱۳ دانشگاه به‌تر کشور امضا کرده‌ایم. متخصصان دانشگاهی آماده‌اند به محض دریافت داده‌ها از سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها نسل جدیدی از ابزارهای هوشمند مدیریتی را در دستگاه‌های اجرایی مستقر کنند. در برخی حوزه‌ها این فرآیند حتی آغاز شده و نتایج امیدوارکننده‌ای به‌دنبال داشته است. طبق گفته معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری، هدف از این دستیارها چیزی جز افزایش دقت، سرعت و هوشمندی در تصمیم‌گیری و مدیریت کشور نیست. این ابزارها به دولت کمک می‌کنند تا تصمیماتی دقیق‌تر، انسانی‌تر و هوشمندانه‌تر بگیرند. وی همچنین از برنامه‌ریزی برای ایجاد یک مسیر پیاده‌روی هوشمند در پارک عباس‌آباد خبر داد و گفت: ما قصد داریم در این پارک مسیری ایجاد کنیم که مردم بتوانند هوش مصنوعی را به‌طور ملموس تجربه کنند. این پروژه به‌زودی اجرا خواهد شد.

کلید فتح بازار ۴۰ همتی

حسین اسدی، مدیر مرکز پردازش سریع و نماینده دانشگاه صنعتی شریف در طرح سکوی ملی هوش مصنوعی در سخنانی درباره این سکوی ملی گفت: بدون این زیست‌بوم، شرکت‌های دانش‌بنیان مجبور به انجام دادن تمام مراحل کار در لایه‌های مختلف خواهند بود که این امر منجر به محدود شدن تعداد شرکت‌های فعال در این حوزه می‌شود. او افزود: بدون این سکوی ملی، کشور در بهترین حالت، بازاری ۲۰ همتی بیشتر نیست. برای اینکه بازار بتواند شکل بگیرد زیست‌بوم کسب‌وکار هوش مصنوعی در ایران را طراحی کردیم. به گفته اسدی، پیش‌بینی می‌شود با راه‌اندازی این زیست‌بوم بیش از ۲۰۰۰ واحد کسب‌وکار شکل بگیرد و بازار ۴۰ همتی ایجاد شود. به گفته وی، بیش از ۳۰ مورد از دانش‌های فنی مورد نیاز برای توسعه و راهبری سکوی استفاده شده است که شامل مواردی چون امنیت، معماری، مباحث تخصصی حوزه هوش مصنوعی، مباحث توسعه فناوری و کسب‌وکار، سرویس‌دهی، توسعه محصول و تجاری‌سازی می‌شود.

افزایش سرعت؛ کاهش هزینه

حمیدرضا ربیعی، رئیس پژوهشکده فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفته دانشگاه صنعتی شریف و مدیر فنی سکوی ملی استفاده از سکوی ملی هوش مصنوعی را افزایش سرعت توسعه در کنار کاهش هزینه‌ها، افزایش مقیاس پذیری، انکاپذیری، امنیت و سادگی دانست. وی با بیان اینکه تمامی ابزارها و نرم‌افزارهای این سکوی ملی بومی است گفت: سکوی ملی هوش مصنوعی از هیچ هوش مصنوعی خارجی استفاده نمی‌کند و کاملاً بومی است. تمامی ابزارهای متن‌باز استفاده‌شده به لحاظ محدودیت و دسترس پذیری، تأیید شده‌اند. همچنین موضوعات پدافند غیرعامل در این سکوی مدنظر قرار گرفته است. ربیعی با اشاره به دستیابی به هوش مصنوعی استدلالی در دهمه مسیر توسعه این فناوری گفت: در این مرحله به‌دنبال ادامه یافتن به AGI هستیم؛ یعنی توسعه و پیاده‌سازی سامانه‌ها یا روبات‌هایی که توانایی کسب و کارگیری دانش و مهارت برای انجام یک فرآیند مشابه انسان‌ها را دارند. به گفته وی، تیم فنی این سکوی در سال ۱۴۰۴ باید به این امر نیازمند حمایت است.

حمایت وزارت ارتباطات از «نه به تصادف»

سید ستار هاشمی، وزیر ارتباطات، «سالانه هزاران نفر از هموطنان مان در حوادث رانندگی جان خود را از دست می‌دهند و تعداد بیشتری دچار آسیب‌های جدی می‌شوند. وزارت ارتباطات از تمام ظرفیت‌های خود برای حمایت از پوشش «نه به تصادف» استفاده خواهد کرد.»

بی‌انصافی در حق تولیدکنندگان موبایل

مهدی اسدی، رئیس انجمن موبایل ایران: بخش خصوصی با ذات طرح «برون‌سپاری تولید» موافق است، اما به شدت مخالف آن است که این طرح تولید ملی محسوب شود؛ زیرا چنین اقدامی به ضرر منافع ملی و صنعتی است و منجر به توزیع رانت ارزی می‌شود. حتی در بخش دولتی هم این طرح مخالفان زیادی دارد و پدافند غیرعامل یکی از این مخالفان است.

فناوری

مشکل تیک‌تاک حل می‌شود

جی‌دی ونس، معاون رئیس‌جمهور آمریکا، انتظار دارد که شرایط کلی توافقی برای حل مسئله مالکیت پلتفرم رسانه اجتماعی تیک‌تاک تا مهلت ۱۵ آوریل (۱۶ فروردین ۱۴۰۴) نهایی شود. سرنوشت تیک‌تاک از زمان اجرایی شدن قانونی در ۱۹ ژانویه در حاله‌ای از ابهام قرار گرفته است. این قانون، شرکت «بایت‌دنس»، مالک چینی این پلتفرم را ملزم می‌کند که آن را به دلایل امنیت ملی بفروشد یا با ممنوعیت فعالیت در آمریکا مواجه شود. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، پس از آغاز به‌کار، یک دستور اجرایی امضا کرد که اجرای این قانون را به مدت ۷۵ روز به‌طور موقت می‌اندازد. ونس می‌گوید: «تقریباً به‌طور قطع توافقی در سطح بالا حاصل خواهد شد که به‌نظر من نگرانی‌های امنیت ملی ما را برطرف می‌کند و امکان ایجاد یک شرکت مستقل آمریکایی برای تیک‌تاک را فراهم می‌سازد.»

تسلا به مریخ می‌رود

ایلان ماسک، بنیانگذار اسپیس‌ایکس اعلام کرد که استارشیپ قرار است در پایان سال آینده میلادی به مریخ پرتاب شود و روبات انسان‌نمای ایتیموس از شرکت تسلا را با خود حمل کند. ماسک در پستی در شبکه اجتماعی ایکس گفت که فرود انسان‌ها روی مریخ ممکن است در سال ۲۰۲۹ آغاز شود، هرچند که سال ۲۰۳۱ گزینه محتمل‌تری خواهد بود. در ماه نوامبر، گزارش شده بود که رویای ایلان ماسک برای انتقال انسان به مریخ در دوره دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، به اولویت ملی بزرگ‌تر تبدیل خواهد شد. این امر نشان‌دهنده تغییرات عمده در برنامه ماه‌نشین ناسا و افزایش حمایت از اسپیس‌ایکس است. فضاییمای استارشیپ نقش کلیدی در آرزوی ماسک برای استعمار مریخ ایفا می‌کند.

اینفوگرافیک

معرفی تبلت جدید لنوو

لنوو جدیدترین تبلت خود را روانه بازار کرد. این تبلت با تراشه دایمنسیتی ۱۲۰۰ و با قیمت پایه ۳۵۰ یورو عرضه می‌شود.

وزن ۶۲۰ گرم

صفحه نمایش ۱۲٫۷ اینچ

رم/حافظه ۱۲/۸ و ۲۵۶ گیگابایت

دوربین اصلی ۱۳ مگاپیکسل

باتری ۱۰۲۰۰ میلی‌آمپر

دوربین سلفی ۸ مگاپیکسل

عکس نوشت

عمو امین آمد

شرکت ملی پست ایران در مراسمی از نماد کارتنی خود با نام «عمو امین» رونمایی کرد. این شخصیت که یک بستچی با لباس فرم است، با هدف افزایش آگاهی عمومی، به‌ویژه در میان نسل جوان، درباره مسئولیت‌ها و مأموریت‌های شرکت ملی پست، خدمات و سرویس‌های آن و نقش این شرکت در توسعه اقتصاد دیجیتال معرفی شده است. این شخصیت به همراه محتوای تصویری بومی‌مانی «دورآباد» توسط تیم داخلی تولید محتوای این شرکت خلق شده است. «عمو امین» را «احسان کتبی»، کارتون‌نویس و روزنامه‌نگار ایرانی طراحی کرده است.

باگ عجیب آیفون 16e

کاربران آیفون 16e از یک باگ جدید در بلوتوث خود شکایت دارند که باعث قطع و وصل شدن صدا و تأخیرهای متناوب در هدفون‌ها و اسپیکرهای بی‌سیم شده است. این مشکل پس از آپدیت iOS 18.2.2 ظاهر شده و اپل هنوز به‌طور رسمی آن را تأیید نکرده است. در عین حال، انتظار می‌رود که در iOS 18.4 ماه آینده منتشر می‌شود، اما مرحله استدلالی دست پیدا کنند که تحقق این امر نیازمند حمایت است.